

KOHDEINVENTOINTILOMAKE

0. PERUSTIEDOT

Kohdetiedot	Annettu tieto
1. Maakunta	Pohjois-Pohjanmaa
2. Kunta, kunnanro	Raahe, 678
3. Kohde	Saloisten pappila Mikkela (Papinpöytä)
3.b Kohdetyyppi	Pappila
4. Kylä / Tila, rekisterinumero	678-412-16-32
5. Kaupunginosa / Kortteli / Talo	-
6. Kohdetyyppi	Uskonnon harjoittaminen
7. Peruskartta / Koordinaatit	ETRS-GK24 / 7172202,753, 24521371,925
8. Osoite	Kirkkoherrantie 60
9. Omistajatyyppe	Seurakunta

10. RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus 1, Pappila

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Pappila
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Pappila
Rakennusaika / ajoitus	1812 tai 1816
Ajoitusselite	1812 tai 1816 (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30).
Tehdyt muutokset ja korjaukset	Päärakennusta on jatkettu yhdellä huoneella, mikä selviää vintillä hirsää tarkastelemalla (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30). Ajoittamattomassa valokuvassa (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30) pappilan pihan puoleisella länsijulkisivulla on kaksi kuistia. Isompi aumakattoinen kuisti on nykyisen kuistin paikalla, mutta kuisti on nykyistä kuistia pienempi. Ajoittamattomassa valokuvassa kuistin länsiseinällä on neliön mallinen ruutuikkuna sekä kaksi vierekkäin asetettua neliön mallista pari-ikkunaa toisessa kulmassa. Ovi ei näy kuvassa, joten se sijaitsee todennäköisesti kuistin pohjoisjulkisivulla. Pienempi harjakattoinen kuisti sijaitsee länsijulkisivun pohjoispäässä ja siinä ovi on länsijulkisivulla. Kumpikin kuisti näkyy ajoittamattoman valokuvan mukaisessa asussaan vuoden 1948 ilmakuvasa. Pienempi kuisti on purettu ilmakuviin perusteella vuoteen 1993 mennessä, samoin isompi kuisti näkyy tuolloin nykyisessä asussaan. Pappilaan on tehty keskuslämmitys todennäköisesti 1950-1960-luvuilla, jolloin keskuslämmityksen vaatimat kattilatilat ja piippu on rakennettu isomman kuistin yhteyteen. Pappilan vanhat savupiiput on purettu keskuslämmitykseen siirtymisen jälkeen. Pappilalle tehtiin ilkivaltaa vuonna 2015, jolloin myös ikkunoita rikottiin. Ikkunaruutuja uusittiin toistasataa syksyllä 2015. Samalla rikottuja kivistä myös paikkailtiin. (Uutisia ja historiaa pappilasta, Saloisten Pirtti -lehti 2015 nro 15).
Suunnittelija	-
Kerrosluke	1 + ullakkokerros + osittainen kellari
Perusta	Ladotut luonnonkivet, muuratut luonnonkivet, porakivet, betoni, kuistilla betoni
Runko	Lyhytnurkkainen hirsirunko paitsi eteläpäädyssä ja väliseinien kohdalla pitkät koteloidut nurkat, verannan eteläosa tiilirunko ja pohjoisosa todennäköisesti rankorakenne
Kattomuoto	Satula, kuistilla loiva aumakatto
Kate	Tummanharmaa saumapelti
Vuoraus	Pystyiteerima, pohjoispäädyssä ikkunan alareunan tasossa vaakalista, kuistin eteläosa rapattu, pohjoisosa vaakapuoliponttilaudoitus
Ulkovärit	Punainen, valkoinen listoitus ja ikkunoiden puitteet, ovet ruskeat
Ikkunat	Ikkunat on levytetty umpeen, osassa ikkunoita yläosa näkyy, ullakon päätyikkunat on levyttämättä. Ikkunat ovat ulos-sisään aukeavia ja näkyvillä olevien helojen perusteella viimeistään 1900-luvun puolivälistä, näkyvät lasit eivät ole vanhan lasin tapaan vääristöä. Koska ikkunat on

Aihe	Inventoitu tieto
	levytetty umpeen ja vain niiden yläosasta näkyy kapea siivu, ikkunoiden mallia ei näe ulkoa. Ikkunat voivat olla risti-ikkunoita tai pari-ikkunoita. Ajoittamattomassa valokuvassa ikkunat ovat risti-ikkunoita (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto. Seurakuntain Keskinäinen Palovakuutusyhtiö (1812–1968). <i>Saloisten pappila</i>, 2561/2129, https://www.finna.fi/Record/elka.143410772942400_143420454557500. Viitattu 24.9.2025). Ullakkokerroksen pohjoispään ikkuna on kuusiruutuinen pari-ikkuna ja eteläpään kuusiruutuinen risti-ikkuna. Ikkunoiden vuorilauditus on yksinkertainen ja vain ylälistat on profiloitu. Lisäksi ullakkokerroksen päädyissä on puolipyöreät lunetti-ikkunat. Haukkaikkunoita ei ole. Kuistin ikkunat on kokonaan levytetty umpeen. Levytysten muodon perusteella ne ovat muodoltaan neliömäisiä paitsi oven kummallakin puolen olevat kapeat pystyikkunat.
Erityispiirteet	Rakennuksen räystäään aluset on hirsistä porrastetut. Pitkien hirsinurkkien ylimpien hirsien päät ulkonevat myös porrastetusti.
Muuta	Kuistille on sijoitettu keskuslämmitys todennäköisesti 1900-luvun puolivälissä. Keskuslämmitysuunin korkea piippu on tiilimuurattu. Rakennuksen muut savupiiput on purettu.

Rakennus 2, Renkitupa eli ns. kaupungintalo

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Asuinrakennus
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Renkitupa
Rakennusaika / ajoitus	n. 1760 tai 1799
Ajoitusselite	Rakennukselle on varattu paikka Thomas Stenbäckin asemapiirustuksessa vuodelta 1758, toisen tiedon mukaan rakennuksen rakennusvuosi olisi 1799 (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30)
Tehdyt muutokset ja korjaukset	Empirevaikutteinen ulkovaalaus on 1800-luvulta (Näkymiä Saloisten pappilan pihapiiristä, Saloisten Pirtti -lehti 2013 nro 2). Pappilalle tehtiin ilkeivaltaa vuonna 2015, jolloin myös ikkunoita rikottiin. Ikkunaruutuja uusittiin toistasataa syksyllä 2015. Samalla rikottuja kivistä myös paikkailtiin. Renkituvan särjetyt peiliovet korvattiin vanhan mallin mukaan tehdyillä uusilla ovilla. (Uutisia ja historiaa pappilasta, Saloisten Pirtti -lehti 2015 nro 15).
Suunnittelija	-
Kerrosuku	1 + ullakkokerros
Perusta	Porakivet, kuistin perustus ei ole näkyvissä, mutta todennäköisesti nurkkakivet, avokuistilla nurkkakivet
Runko	Hirsirunko lyhyillä nurkilla, kuisti todennäköisesti rankorakenteinen
Kattomuoto	Satula, kuistilla loiva aumakatto, avokuistilla lapekatto
Kate	Tummanharmaa saumapelti
Vuoraus	Leveä vaakapuoliponttilaudoitus
Ulkovärit	Keltainen, valkoinen listoitus ja ikkunoiden puitteet, ovi maalaamaton
Ikkunat	Ikkunat on levytetty umpeen, osassa ikkunoita yläosa näkyy, ullakon päätyikkunat on levyttämättä. Ikkunat ovat ulos-sisään aukeavia ja näkyvillä olevien helojen perusteella viimeistään 1900-luvun puolivälistä, suurimmaksi osaksi näkyvät lasit eivät ole vanhan lasin tapaan vääristäviä, mutta muutamissa ikkunoissa näkyvissä oleva lasi on vanhaa. Koska ikkunat on levytetty umpeen ja vain niiden yläosasta näkyy kapea siivu, ikkunoiden mallia ei näe ulkoa. Ikkunat voivat olla risti-ikkunoita tai pari-ikkunoita. Ajoittamattomassa valokuvassa ikkunat ovat risti-ikkunoita (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto. Seurakuntain Keskinäinen Palovakuutusyhtiö (1812–1968). <i>Saloisten pappila</i> , 2561/2129, https://www.finna.fi/Record/elka.143410772942400_143420454557500 . Viitattu 24.9.2025). Ullakon päätyikkunat ovat kuusiruutuisia pari-ikkunoita. Ikkunoiden vuorilaudoitus on yksinkertainen ja vain yläistä on profiloitu. Haukkaikkunoita ei ole. Kuistin ikkunat on kokonaan levytetty umpeen. Levytysten muodon perusteella ne ovat kuusiruutuisia pystyikkunoita, mutta pienempiä kuin päähuoneiden ikkunat. Kuistilla on ulko-oven yllä matala ikkuna, jossa on 6 ruutua vierekkäin.
Erityispiirteet	Rakennus on ulkovaoraukseltaan empirevaikutteinen. Nurkissa on vaakapuoliponttilaudoitettut pilasterit. Päätyjulkisivuilla räystäiden kissanpenkeiksi kääntyvä aluslaudoitus muodostaa pilastereille kapiteelit.
Muuta	Pohjoisjulkisivun keskellä on umpikuisti, itäpäädyssä on avokuisti. Eteläseinustalla on kivistä aukko, jotta rakennuksen alustaa on voitu käyttää matalana varastotilana. Rakennuksen savupiiput on purettu.

Rakennus 3, Kellari

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Varastorakennus
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Maakellari
Rakennusaika / ajoitus	Viimeistään 1758
Ajoitusselite	Kellari on osoitettu Thomas Stenbäckin asemapiirustuksessa vuodelta 1758, mutta alkujaan kivistä holvattu kellari voi olla vanhempikin (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30)
Tehdyt muutokset ja korjaukset	Kellarin nykyiset kattorakenteet ovat 2000-luvun taitteesta (Näkymiä Saloisten pappilan pihapiiristä, Saloisten Pirtti -lehti 2013 nro 2). Vanhan holvauksen sorruttua uusi katto on tehty valamalla betonilaatta rautatolppien kannattamien rautapalkkien päälle (Papinpöydän pahoinpitely, Saloisten Pirtti -lehti 2015 nro 15).
Suunnittelija	-
Kerrosuku	Kellari
Perusta	Kiviholvi
Runko	Kiviholvi, nykyisin rautapilari- ja palkkirakenne kannattaa kattona olevaa betonilaattaa
Kattomuoto	Satula
Kate	Ruskea profiilipelti
Vuoraus	Pystylauditus
Ulkovärit	Punainen, valkoiset listat katossa
Ikkunat	-
Erityispiirteet	-
Muuta	-

Rakennus 4, Riihi

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Talousrakennus
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Riihi ja talousrakennus
Rakennusaika / ajoitus	Viimeistään 1800-luku
Ajoitusselite	Riihi on rakennettu viimeistään 1800-luvulla (Näkymiä Saloisten pappilan pihapiiristä, Saloisten Pirtti -lehti 2013 nro 2). Riihi on hyvin vanha, eikä sen iästä ole tietoa. Riihi on kuitenkin samankaltainen kuin Thomas Stenbäckin asemapiirustuksessa vuodelta 1758 ja sijaitsee samoilla paikoilla mutta hieman eri asennossa. (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30).
Tehdyt muutokset ja korjaukset	Rakennuksen eteläjulkisivulla näkyy kummassakin päätyosassa hirsissä siirtomerkit, minkä perusteella rakennusta on joskus siirretty. Riihen kylkiäisenä on ollut olkilato (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30). Olkilato on sijainnut riihen takana ja se näkyy vuoden 1948 ilmakuvasa, mutta ei enää seuraavassa saatavilla olevassa vuoden 1993 ilmakuvasa. Olkilato näkyy vuoden 1963 peruskartassa, mutta ei enää vuoden 1979 peruskartassa.
Suunnittelija	-
Kerrosuku	1
Perusta	Nurkkakivet
Runko	Päädyissä pitkänurkkainen hirs, keskiosa todennäköisesti rankorakenteinen
Kattomuoto	Satula
Kate	Ruskea profiilipelti
Vuoraus	Päätyosat vuoraamattomat, keskiosa pystylomalaudoitus
Ulkovärit	Punamulta
Ikkunat	-
Erityispiirteet	Pystylomalaudoitetut ovet, pitkät hirsinurkat on koteloitu
Muuta	Rakennuksen eteläjulkisivulla näkyy kummassakin päätyosassa hirsissä siirtomerkit.

Rakennus 5 ja 6, Lato 1 ja Lato 2

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Varastorakennus
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Lato (heinävarasto tms.)
Rakennusaika / ajoitus	Viimeistään 1900-luvun alkupuolisko
Ajoitusselite	Kumpikin lato näkyy vuoden 1948 ilmakuvasa.
Tehdyt muutokset ja korjaukset	-
Suunnittelija	-
Kerrosuku	1
Perusta	Nurkkakivet
Runko	Harva pyöröhirsirunko, pitkät nurkat
Kattomuoto	Satula
Kate	Profiilipelti
Vuoraus	-
Ulkovärit	Harmaantunut hirsi
Ikkunat	-
Erityispiirteet	-
Muuta	-

Rakennus 7, Talousrakennus

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Varastorakennus
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Varastorakennus
Rakennusaika / ajoitus	1900-luvun puoliväli
Ajoitusselite	Rakennus on arviolta 1900-luvun puolivälistä. Sitä ei näy vuoden 1948 ilmakuvassa.
Tehdyt muutokset ja korjaukset	-
Suunnittelija	-
Kerrosluku	1
Perusta	Betonisokkeli
Runko	Rankorakenne
Kattomuoto	Satula
Kate	Vaakalaudoitus, varsinainen vesikate puuttuu
Vuoraus	Pystypeiterimavuoraus
Ulkovärit	Punamulta, valkoiset listat
Ikkunat	-
Erityispiirteet	Pariovi
Muuta	-

Rakennus 8, Uusi pappila

Aihe	Inventoitu tieto
Pysyvä rakennustunnus	
Rakennustyyppi	Pappila
Nykyinen käyttö	Tyhjillään
Alkuperäinen käyttö	Pappila
Rakennusaika / ajoitus	1974
Ajoitusselite	Rakennus on valmistunut 1974 (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30).
Tehdyt muutokset ja korjaukset	-
Suunnittelija	
Kerrosluku	1
Perusta	Betoni
Runko	
Kattomuoto	Loiva aumakatto
Kate	Aaltoprofiloitu harmaa rakennuslevy
Vuoraus	Keltatiili
Ulkovärit	Keltatiili, ikkunoiden puitteet ruskeat, ovet ruskeat
Ikkunat	Eteläjulkisivulla vaakapuitteella jaetut pystysuuntaiset nauhoiksi ryhmitellyt suuret ikkunat, pohjoisjulkisivulla neliömäiset tuuletusikkunalliset ikkunat ja matalia vaakaikkunoita nauhaksi ryhmiteltynä
Erityispiirteet	Rakennuksen eteläjulkisivulla on koko rakennuksen levyinen katettu terassi
Muuta	

11. RAKENNUSHISTORIA

Saloisten pappilan historia ulottuu mahdollisesti kirkkopitäjäksi kohottamisen aikaan 1400-luvulle. Myös 1600-luvulla talonpoikia oli tiettävästi vaadittu rakentamaan pappila. Raahen-Salon kirkkoherrana 1757–73 toiminut Thomas Stenbäck mainitsee pitäjän historiaa käsittelevässä kirjassaan, että pappila olisi sijainnut samalla paikalla jo ennen ja jälkeen vuoden 1622 kirkon siirron. 1600-luvun pappilasta ei kuitenkaan ole säilynyt nykypäivään kuin mahdollisesti kellarin kivihoivakanteita. Lars Petterssonin Templum Saloensen (1987) mukaan vanha pappila paloi vuonna 1633. Lisäksi pappilan 1600-luvun pihapiiri tuhoutui isossa vihassa 1700-luvun alussa.

Varmuudella Saloisten pappilan tiedetään sijainneen nykyisellä paikallaan ainakin 1700-luvun puolivälistä asti, sillä osana pappilan kuvausta Stenbäck laati myös pappilan asemapiirroksen vuonna 1758. Stenbäckin laatiman asemapiirustuksen perusteella Saloisten pappila käsitti 1700-luvun puolivälin tienoilla suuren joukon rakennuksia, jotka jakaantuivat mies- ja karjapihojen ympärille. Lisäksi ympäröivillä pelloilla sijaitsi riihi, latoja sekä tuulimylly. 1700-luvun alkupuolella pappilan rakennuskanta oli päässyt papiston ja Salon talonpoikien välisen suuren kirkkoriidan aikana rapistumaan, mutta Stenbäckin aikana vuonna 1758 pappilassa suoritettiin peruskorjaus. Samalla karjapiha siirrettiin asemapiirustuksessa esitetylle paikalle miespihan eli asuin- ja apurakennusten länsipuolelle.

1800-luvulla osa pappilan rakennuksista järjestettiin uusille paikoille; aiemman pitäjänrakennuksen paikalle rakennettiin pitkä aitta ja miespihan itälaidalla luhtiaitan tilalle nykyinen pappilan päärakennus. Uusi pirttirakennus pystytettiin myös aiemman leivintuparivin paikalle.

1900-luvun mittaan pappilan maatalouteen liittyntä rakennuskantaa on purettu maatalouden harjoittamisesta luopumisen myötä. Vielä vuoden 1948 ilmakuvassa pappilan pihapiirin luoteiskulmassa ja pohjoislaidalla näkyy useita talousrakennuksia. Vuoden 1979 peruskartassa niistä näkyy enää päärakennuksen vieressä ollut aitta, joka on purettu ilmakuvien perusteella vuoteen 2003 mennessä. Vuonna 1974 valmistui uusi pappila pihatien ja Kirkkoherrantien risteyksen tuntumaan. Aiempaa päärakennusta ja renkitupaa on käytetty tämän jälkeen mm. seurakunnan kokoontumistiloina 2000-luvulle asti.

Saloinen liitettiin vuonna 1973 Raaheen. Saloisten seurakunta jatkoi toimintaansa omana kirkkoherrakuntana, mutta talous hoidettiin Raahen seurakuntayhtymän kautta. Saloisten kirkkoherrakunta liitettiin Raahen seurakuntaan vuonna 2007. 2000-luvulla pappilan rakennukset ovat jääneet pois vakituisesta käytöstä. Vuonna 2015 niille tehtiin ilkivaltaa, minkä takia mm. ikkunoita jouduttiin korjaamaan. Ilkivallan estämiseksi ikkunat on nykyisin peitetty rakennuslevyin.

12. LÄHIYMPÄRISTÖ

Pappila sijaitsee pienen peltoaukean keskellä pienellä mäellä ja pihapiirin johtaa pellon poikki pihatie, jonka varrella kasvaa kookasta puustoa. Lännessä peltoaukeaa reunustaa kapea metsäkaistale, jonka takaa alkaa SSAB:n tehdasalue. Tehtaan rakennukset näkyvät paikoin pappilan pihapiiriin ja pellolle. Itäpuolella peltoaukeaa reunustaa kookas reunapuusto sekä pajua ja lehtipuuta kasvava entinen pelto. Suoraa näköyhteyttä Saloisten kirkolle ei enää ole pappilan pihapiiristä tai pellolta.

13. SÄILYMISEDELLYTYKSET

Pappilan rakennuskanta ei ole nykyisin vakituisessa käytössä. Uusi pappila on myös tyhjillään ja kylmillään. Vailla käyttöä oleva rakennuskanta on aina vaarassa tuhoutua ylläpidon puuttuessa.

14. LUETTELOINTIPERUSTE

Arviointi

Pappilan rakennuskannalla on historiallista todistusarvoa ikänsä puolesta. Pappilan 1700- ja 1800-luvun rakennuskanta on ikänsä puolesta harvinaista.

Pappilan rakennuksista etenkin pappilalla ja renkituvalla on rakennushistoriallista arvoa vanhoina hirsirakennuksina niiden ilmentäessä perinteistä rakennustapaa ja sen jatkuvuutta 1700- ja 1800-luvulla. Ulkoasunsa puolesta pappila ilmentää perinteistä, melko koristeetonta talonpoikaista rakennustapaa, renkituvan ulkokuorauksessa on nähtävissä empiren vaikutus. Myös talousrakennukset ilmentävät perinteistä rakennustapaa.

Pappilan rakennuskannalla on historiallista arvoa sen ilmentäessä Saloisten seurakuntahistoriaa usean vuosisadan ajalta.

Pappilalla on kokonaisuutena maisemahistoriallista arvoa ja säilyneisyysarvoja. Pappilan vanha rakennuskanta ja edelleen avoimena säilynyt pelto pihapiirin ympärillä muodostavat maisemallisesti eheän kokonaisuuden kertoen Saloisten seurakuntahistoriasta ja seurakunnan taloudesta, jossa pappila maatilana takasi kirkkoherran tulot. Rakennuskanta on ajallisesti kerroksellista samoin kuin yksittäiset rakennukset. Pappila, renkitupa, riipi ja kaksi latoa ovat pääpiirteissään säilyttäneet 1900-luvun alun ulkoasunsa ollen 1900-luvun alun asuun verrattuna melko autenttisia. Kerrostuneisuutta on etenkin pappilassa, jonka kuisti on 1900-luvun puolivälistä. Rakennukset ovat kauniisti patinoituneita, joskin kokonaisuutta häiritsee levytetyt ikkunat. Kokonaisuuden autenttisuutta on heikentänyt pappilan talousrakennusten, kuten eläinsuojien ja aittojen, purkaminen nykyisen pihapiirin länsipuolelta ja pohjoisreunalta. Pappilaa ympäröinyt vanhin pelto on edelleen avoin ja heinällä. Avoin peltomaisema on ollut laajimmillaan 1900-luvun puolivälissä, jolloin pappilalta on ollut suora näköyhteys kirkolle ja Saloisten kylänraitin suuntaan. Peltojen umpeenkasvun ja metsittämisen myötä laajaan avoimeen maisemaan liittyneet säilyneisyysarvot on menetetty.

Taiteellista ja visuaalista arvoa pappilan rakennuksista on etenkin renkituvalla, jonka ulkoasussa näkyy empiren vaikutus. Pappilan pihapiirin kokonaisuudella, mukaan lukien pihapiiriä ympäröivä peltoaukea, on visuaalista arvoa maisemallisesti eheänä kokonaisuutena. Kokonaisuutta kuitenkin rikkoo pihapiirin paikoin näkyvä SSAB:n tehdasalueen massiivinen rakennuskanta. Visuaalista arvoa heikentää myös se, että pappilalta ei ole enää suoraa näköyhteyttä Saloisten kirkolle.

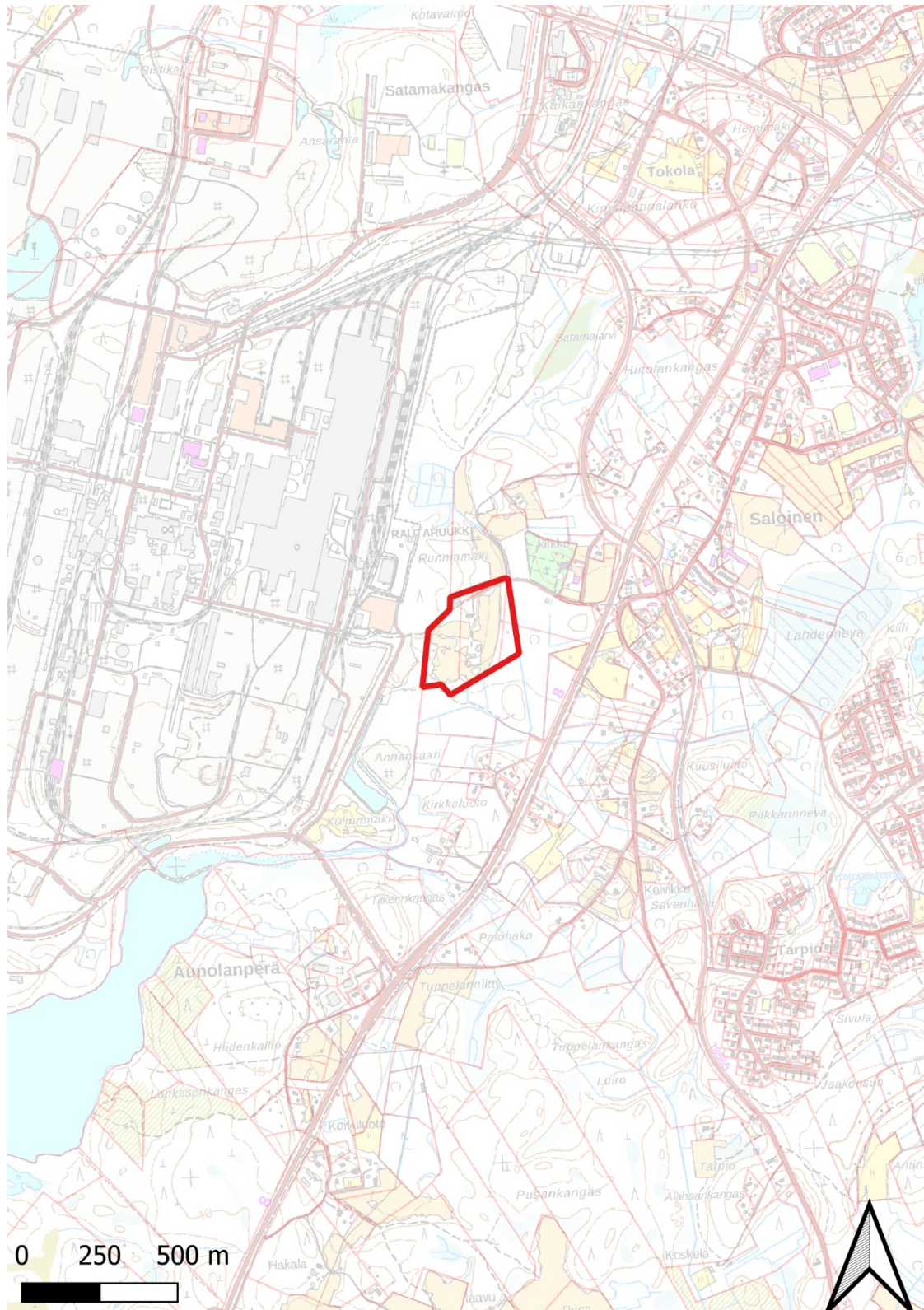
Identiteetti- ja symboliarvoa pappilalla on seurakunnallisena rakennuksena. Identiteettiä heikentää se, että kohde jäänyt syrjään nykyisestä yhdyskuntarakenteesta ja vaille käyttöä. Kohde on edelleen melko edustava esimerkki 1700- ja 1800-lukujen pappilarakentamisesta. Kokonaisuuden edustavuutta heikentää etenkin pappilan talousrakennusten purkaminen maatalouden loppumisen myötä.

Arvotus / arvotusvaihe

Arvotus annetaan käynnissä olevan inventoinnin päätyttyä.

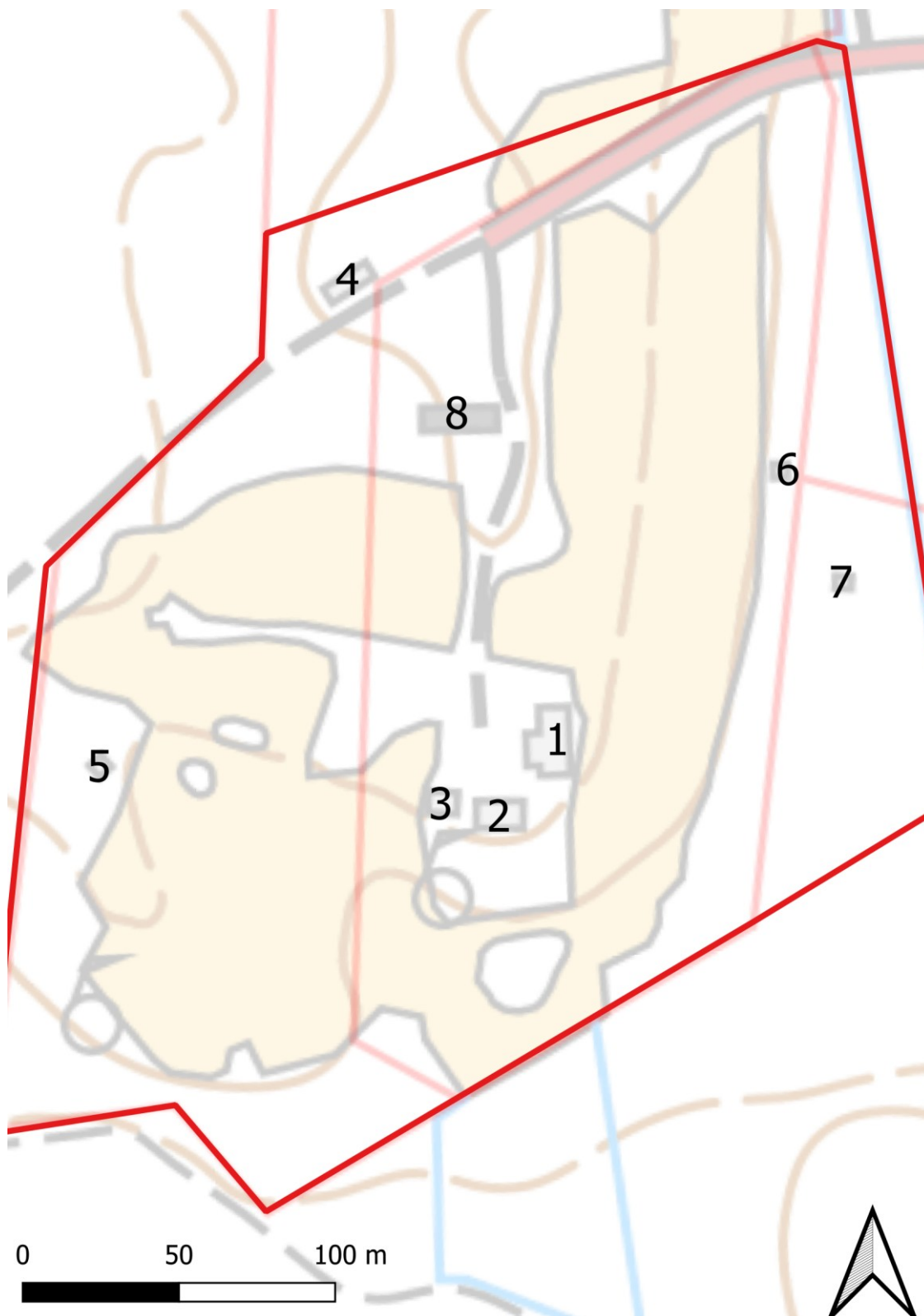
15. Rakennushistoriallinen (R)**16. Historiallinen (H)****17. Maisemallinen (M)**

18. OTE PERUS-/MAASTOKARTASTA 1 : 20 000

Kuva 1 Saloisten pappilan pihapiiri ja peltoaukea rajattuna maastokartalle.

18.b OTE KANTAKARTASTA / ASEMAPIIRROS

Kuva 2 Inventoidut rakennukset numeroituna peruskartalle.

19. POHJAPIIRROS

-

19.b JULKISIVUT

-

20. VALOKUVAT

Kuva 3 Saloisten pappila. Ajoittamaton valokuva kaakosta. Kuvalähde: (Pappilan rakennushistoriaa, Saloisten Pirtti -lehti 2022 nro 30).

Kuva 4 Saloisten pappila. Ajoittamaton valokuva kaakosta. Kuvaaja tuntematon. Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto. Seurakuntain Keskinäinen Palovakuutusyhtiö (1812–1968). Saloisten pappila, 2561/2129, https://www.finna.fi/Record/elka.143410772942400_143420454557500. Viitattu 24.9.2025).

Kuva 5 Pappilan länsijulkisivu.

Kuva 6 Pappilan pohjoisjulkisivu.

Kuva 7 Pappilan itäjulkisivu (oikealla) ja renkituvan itäjulkisivu (vasemmalla).

Kuva 8 Pappilan eteläjulkisivu.

Kuva 9 Renkituvan pohjoisjulkisivu.

Kuva 10 Renkituvan itajulkisivu.

Kuva 11 Renkituvan eteläjulkisivu.

Kuva 12 Renkituvan länsijulkisivu.

Kuva 13 Kellarin länsijulkisivu (edessä) ja renkituvan länsijulkisivu (takana).

Kuva 14 Kellarin pohjoisjulkisivu.

Kuva 15 Riihen eteläjulkisivu.

Kuva 16 Riihen länsijulkisivu.

Kuva 17 Riihen pohjoisjulkisivu.

Kuva 18 Riihen itäjulkisivu.

Kuva 19 Aitan 1 koillisjulkisivu.

Kuva 20 Aitan 1 luoteis- ja lounaisjulkisivut.

Aitan 2 pohjois- ja länsijulkisivut.

Kuva 21 Aitan 2 pohjois- ja länsijulkisivut.

Kuva 22 Aitan 2 etelä- ja itäjulkisivut.

Kuva 23 Talousrakennuksen itäjulkisivu.

Kuva 24 Talousrakennuksen itä- ja eteläjulkisivut.

Kuva 25 Uuden pappilan pohjoisjulkisivu.

Kuva 26 Uuden pappilan itäjulkisivu.

Kuva 27 Uuden pappilan eteläjulkisivu.

Kuva 28 Uuden pappilan länsijulkisivu.

21. LÄHTEET (kirjallisuus, piirustukset, asiakirjat)

Kirjallisuus

- Näkymiä Saloisten pappilan pihapiiristä. (2013). Saloisten Pirtti Lehti, 2/2013
- Pappilan rakennushistoriaa. Saloisten Pirtti Lehti, 2022 nro 30
- Uutisia ja historiaa pappilasta, Saloisten Pirtti Lehti, 2015 nro 15
- Stenbäck, T. (1757-1773). Historiallisia kuvauksia Raahesta ja Saloisista.

Piirustukset

–

Asiakirjat

–

Sähköiset lähteet

–

Aiempi inventointi

–

Valokuvat

- Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto. Seurakuntain Keskinäinen Palovakuutusyhtiö (1812–1968). *Saloisten pappila*, 2561/2129, https://www.finna.fi/Record/elka.143410772942400_143420454557500. Viitattu 24.9.2025

22. LIITTEET

KUVALIITTEET

–

23. SUULLISTA TIETOA ANTANEET

–

24. INVENTOIJJA, päiväys

Minttu Kervinen, 31.10.2025

X. JULKAISTAVASTA VERSIOSTA TIETOSUOJA-ASETUKSEN NOJALLA POISTETTAVAT TIEDOT

Kohteen omistaja- ja yhteystiedot

x

Kohteen kunto

Pappilan ja renkituvan ikkunat on levytetty umpeen. Rakennusten vesikatot ovat hyvässä kunnossa samoin kuin julkisivuvuoraus. Etenkin renkituvan kivijalassa näkyy ilkvallan aiheuttamia vaurioita. Kellarin sisäänkäynti on romahtanut.